

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI (BEP)

Öğrencilerimizin eğitim ve öğretim sürecinden etkili ve verimli biçimde yararlanabilmesi, öğretim sürecinin onların bireysel özelliklerine göre düzenlenmesini gerektirir.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI

Özel eğitim gereksinimi ve/veya engeli olan öğrencilerimiz, öğrenme ve davranış özellikleri bakımından farklılıklar gösterebilirler. Bu öğrencilerimizin eğitim ve öğretim sürecinden etkili ve verimli biçimde yararlanabilmesi, öğretim sürecinin onların bireysel özelliklerine göre düzenlenmesini gerektirir. Bu düzenlemelerin gerçekleştirilmesinde öğrencinin ihtiyacına ve performansına göre hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları (BEP), eğitimciler olarak bizlere bir yol haritası çizer.

BEP, bir öğrencinin şu anda hangi noktada olduğuna, hangi alanlarda gelişmesi gerektiğine ve bu gelişimi gerçekleştirebilmesi için gerekli olacak desteğe işaret eden bireysel bir eğitim programıdır. BEP, öğrencinin kişisel, sosyal, işlevsel ve akademik becerilerde eğitim ihtiyaçlarını karşılamak üzere performans düzeyini temel alarak uzun ve kısa dönemli amaçların, alacağı destek hizmetlerin, kullanılacak yöntem ve tekniklerin, öğrenci için yapılması uygun görülen uyarılama ve düzenlemelerin belirlendiği öğrencinin devam ettiği programdan en üst düzeyde yararlanmasını sağlayan bir programdır. BEP ile öğrencinin özel gereksinimi ve/veya engelinden kaynaklanan farklı ihtiyaçlarının neler olduğu belirlenerek ve sağlanacak özel eğitim hizmetleriyle öğrencinin bilgi ve beceri eksiklerinin nasıl giderileceği açığa kavuşturulur.

HANGİ ÖĞRENCİLER İÇİN BEP HAZIRLANIR?

1997 yılında yürürlüğe giren 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. Maddesinin, "Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır" hükmü ile BEP'in hazırlanması ve uygulanması zorunlu hale getirilmiştir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinin ilgili hükümlerinde ise BEP'in kimler için, nasıl ve kimler tarafından hazırlanacağına ve nasıl uygulanacağına ilişkin konulara açıklık getirilmiştir.

Bu kapsamda;

- Akranlarına sunulan eğitim-öğretim faaliyetlerinden ve öğretim programlarından tam olarak yararlanamayan,
- Eğitim-öğretim sürecinde kullanılan eğitim materyallerinde veya öğretim ve değerlendirmeye ilişkin yöntem ve tekniklerde bir takım uyarlamalara ya da düzenlemelere ihtiyaç duyan,
- Özel gereksinimi ve/veya engeli nedeniyle eğitim performansı olumsuz etkilenen öğrencilerimiz için BEP hazırlamamız gerekir.

Bununla birlikte özel gereksinimi ve/veya engeli olmadığı halde bir takım uyarılama ve düzenlemelere ihtiyaç duyan öğrencilerimizin olduğu da bir gerçektir.

Bu öğrencilerimiz için de BEP kadar kapsamlı olmasa da bireysel ihtiyaçlarına yönelik öğretim planları hazırlamamız hem öğrencimiz hem de eğitimciler olarak bizler için yararlı birer uygulama olacaktır.

BEP'İN YARARLARI NELERDİR?

- Eğitimde fırsat eşitliği sağlar.
- Öğrencinin özgüvenini geliştirir.
- Öğrenciyi bağımsız bir yaşama hazırlar.
- Öğrencinin sorumluluk duygusunu geliştirir.
- Aile ile okul personeli arasında iletişim aracı görevi görür.
- Öğrencinin ihtiyaçları ve bu ihtiyaçların karşılanmasında nelerin yapılabileceği konusunda aile ve çocuğun eğitiminden sorumlu eğitimcilere eşit söz hakkı sağlar.
- Aile ile okul arasındaki görüş farklılıklarının çözümlenmesine katkı sağlar.
- Ailenin yalnız olmadığını hissetmesine yardımcı olur.
- Aileye sorumluluk verir.
- Öğretmen için bir plan ve kılavuz görevi görür.
- Öğretmenin hedeflenen amaçlar doğrultusunda öğrencinin gösterdiği ilerlemeyi belirlemesinde bir uygulama ve değerlendirme aracı olarak işlev görür.
- Sınıf ortamı, sınıf dışından gelen uzmanlarla ve destek eğitim hizmeti veren kişilerle paylaşarak sınıf öğretmenin alternatif uygulamalar geliştirmesine yardımcı olur.
- Öğrencinin eğitiminden sorumlu kişilerde, öğrencinin bireysel farklılığına rağmen öğrenebildiğine dair bir farkındalık geliştirir.

Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır.

- Öğrencileriniz arasında BEP'e ihtiyaç duyduğunu düşündüğünüz çocuklar var mı?
- Bu öğrencileriniz için BEP hazırlanırken BEP Geliştirme Ekibinde yer alacak kişiler kimler?
- Bu süreçle ilgili desteğe ihtiyacınız olduğunu düşünüyor musunuz? Kimlerden destek alabilirsiniz?

BEP geliştirme ve uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri etkili bir işbirliği ve bilgi paylaşımının sağlanmasıdır.

BEP GELİŞTİRME ve UYGULAMA SÜRECİ

BEP geliştirme ve uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri etkili bir işbirliği ve bilgi paylaşımının sağlanmasıdır. İşbirliği, ortak bir sorunu çözme veya ortak bir ilgiye yönelik olarak kişilerin bir arada çalıştıkları bir süreçtir. İşbirliği yani ortak çalışma açık ve net bir iletişime ve aynı amacı gerçekleştirmeye yönelik istekliliğe dayanır ve ortak hedefe yönelik bir yükümlülük oluşturur.

BEP geliştirme ve uygulama süreci, eğitsel tanılama-yönlendirme- yerleştirme sürecinde yer alan çeşitli kişilerin öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik olarak uzmanlık ve bilgisi üzerinden yapılandırılır. Mevzuatımız BEP hazırlarken bir ekip çalışmasını zorunlu kılmıştır ve bu ekibe öğrencinin ailesi ve eğer uygunsa öğrencinin kendisi de dâhildir.

BEP, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu ve BEP Geliştirme Biriminin iş birliğiyle hazırlanır ve öğrencimiz için hedeflenen amaçların gerçekleşme düzeyi doğrultusunda değerlendirilir. BEP Geliştirme Biriminin kimlerden oluşacağı ve birim üyelerinin görevleri Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde açıklanmıştır. Söz konusu işbirliği öğrencinin özel gereksinimi ve/veya engeli olduğu tanılandığı andan itibaren en hızlı şekilde gerçekleştirilmelidir.

BEP GELİŞTİRME EKİBİ

Sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, destek çalışanları ve aile gibi öğrenciyle ilgili herkes, BEP sürecine dahil olmalıdır.

BEP Ekibi; okul/kurum müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;

- Bir gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen,
- Bir rehber öğretmen,
- Bir eğitim programları hazırlamakla görevlendirilen öğretmen,
- Öğrencinin sınıf öğretmeni,
- Öğrencinin dersini okutan ilgili alan öğretmenleri,
- Öğrencinin velisi,
- Öğrenci,
- Ayrıca, gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üyeden oluşur.

BEP Toplantılarında İşbirliği İçinde Çalışırken Dikkat Edilecek Hususlar

Etkili bir işbirliği karşılıklı olarak saygılı, güvenilir ve dürüst bir ortamda sağlıklı olarak gerçekleşir. BEP toplantıları işbirliğinin en belirgin örneklerindendir. BEP geliştirme ve uygulama sürecinde bir araya gelen bireyler iletişime açık olmalı ve öğrencinin ihtiyaçları gerçekçi bir şekilde tartışılmalıdır. Özellikle ilk BEP toplantısında aile ve eğer uygunsa öğrencinin katılımı önemlidir. Ekip üyelerinin doğrudan katılımının sağlanamadığı durumlarda katılım ve görüş alışverişi e-posta, telefon ve/veya yazışma gibi araçlarla da gerçekleştirilebilir.

Etkili bir BEP toplantısında:

- Açık ve anlaşılır bir dil kullanımı,
- Katılımcıların kendilerini tanıtmaları ve görev ve sorumluluklarını açıklamaları için yeterli zaman verilmesi,
- Toplantının amacının açık bir şekilde ortaya konması ve gündemin belirlenmesi,
- Öğrencinin okul yaşantısının, sosyal sağlık geçmişinin gözden geçirilmesi,
- Toplantıda gündeme gelen hususların kaydedilmesi önemlidir.

Ailelerin Katılımları

Aileler çocukları hakkında en çok bilgiye sahip ekip üyeleridir. Çocukları için gerçekçi ve uygulanabilir hedeflerin belirlenmesi sürecinde ailelerin sağlıklı bilgi aktarımlarının desteklenmesi önemlidir. Bunun için ailelere;

- Toplantı öncesinde süreç hakkında bilgi verilmesi,
- Yazılı ve sözel paylaşımlarının öneminin vurgulanması ve bu konuda desteklenmeleri,
- Tam katılımlarının sağlanması konusunda cesaretlendirilmeleri önemlidir.

Okul Dışından Uzmanların Katılımı

Bazı durumlarda özel gereksinimi ve/veya engeli olan öğrenci hakkında okul dışından uzmanların veya eğitimcilerin görüşlerini almak gerekebilir. Dolayısıyla BEP ekibine; öğrencinin destek hizmet aldığı (öğrenci özel eğitim ve rehabilitasyon merkezine devam ediyorsa oradaki öğretmeni, fizyoterapist, psikolog, akran desteği uygulanıyorsa kendisine destek olan akranı, sağlık personeli, işitme engelli bir aile ise işaret dili tercümanı vb) kişiler davet edilmelidir.

Öğrencinin Katılımı

Eğer öğrenci toplantılara katılabilecek durumdaysa yaşına ve özelliğine göre kendisinden de bilgi alınması yararlı olacaktır. Yetişkinlerden oluşan kalabalık bir grup içinde öğrencinin kendisini rahat hissedemeyeceği göz önüne alınmalı ve öğrencinin toplantı katılımları bu durum dikkate alınarak planlanmalı, gerektiğinde toplantının bir bölümüne katılımı sağlanmalıdır.

BEP GELİŞTİRME - UYGULAMA – İZLEME ve DEĞERLEDİRME

BEP geliştirme süreci, Geliştirme, Uygulama, İzleme ve Değerlendirme Süreçlerinden oluşan döngüsel ve dinamik bir süreçtir. Bu döngüde yer alan aşamalar BEP'in hazırlanmasında ve uygulanmasında bize yol gösterici bir nitelik taşımaktadır.

1. GELİŞTİRME

BEP geliştirilirken her zaman için öğrencinin ihtiyaçlarına odaklanılmalıdır. Öğrencinin eğitimi ile ilgilenen herkes; (okul yönetimi, rehber öğretmen, sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, destek çalışanları, aile, diğer eğitim personeli) BEP'in geliştirilmesi sürecine dahil olmalıdır. Planlama sürecinde ilk olarak öğrencinin eğitim performansının ve ihtiyaçlarının belirlenebilmesi için öğrenci hakkında detaylı bilgi toplanması ve değerlendirmelerin yapılması gereklidir.